

Chambre des Représentants

SESSION 1962-1963.

27 MAI 1963.

PROJET DE LOI

relatif à la répression des infractions graves
aux Conventions internationales de Genève
du 12 août 1949.

EXPOSÉ DES MOTIFS

MESDAMES, MESSIEURS,

Les Conventions de Genève du 12 août 1949 approuvées par la loi du 3 septembre 1952 sont relatives :

- a) La première, à l'amélioration du sort des blessés et malades dans les forces armées en campagne;
- b) la deuxième, à l'amélioration du sort des blessés, des malades et des naufragés des forces armées sur mer;
- c) la troisième, au traitement des prisonniers de guerre;
- d) la quatrième, à la protection des personnes civiles en temps de guerre.

En ratifiant les Conventions de Genève du 12 août 1949 pour la protection des victimes de la guerre ⁽¹⁾, la Belgique s'est engagée :

- a) à prendre toute mesure législative nécessaire pour fixer les sanctions pénales adéquates à appliquer aux personnes ayant commis ou donné l'ordre de commettre l'une ou l'autre des infractions graves définies dans ces Conventions;
- b) à rechercher les personnes prévenues d'avoir commis ou d'avoir ordonné de commettre l'une ou l'autre des infractions graves, à les déférer à ses propres tribunaux quelle que soit leur nationalité ou, si elle le préfère, et selon les conditions prévues par sa propre législation, à les remettre pour jugement à une autre Partie contractante intéressée à la poursuite, pour autant que cette Partie contractante ait retenu contre les dites personnes des charges suffisantes;

(1) Voir articles 49 de la Première Convention; 50 de la Deuxième Convention; 129 de la Troisième Convention et 146 de la Quatrième Convention.

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1962-1963.

27 MEI 1963.

WETSONTWERP

betreffende het tegengaan van de ernstige
inbreuken op de Overeenkomsten van Genève
van 12 augustus 1949.

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

De Verdragen van Genève van 12 augustus 1949, goedgekeurd bij de wet van 3 september 1952, hebben betrekking :

- a) Het eerste, op de verbetering van het lot der gewonden en zieken, zich bevindende bij de strijdkrachten te velde;
- b) Het tweede, op de verbetering van het lot der gewonden, zieken en schipbreukelingen van de strijdkrachten ter zee;
- c) Het derde, op de behandeling van krijgsgevangenen;
- d) Het vierde, op de bescherming van burgers in oorlogstijd.

Bij de bekrachtiging van de Verdragen van Genève van 12 augustus 1949 voor de bescherming van de oorlogsslachtoffers ⁽¹⁾, heeft België er zich toe verbonden :

- a) alle wettelijke regelingen tot stand te brengen, nodig om doeltreffende strafbepalingen vast te stellen voor personen die een der ernstige inbreuken die in deze Verdragen worden omschreven, hebben gepleegd, dan wel het bevel tot het plegen daarvan hebben gegeven;
- b) de personen die ervan verdacht worden één van deze ernstige inbreuken te hebben gepleegd, dan wel bevel tot het plegen daarvan te hebben gegeven, op te sporen en hen, ongeacht hun nationaliteit, voor zijn eigen gerechten te brengen ofwel, indien het daaraan de voorkeur geeft, en overeenkomstig de bepalingen van zijn eigen wetgeving, ter berechting over te leveren aan een andere bij de vervolging belang hebbende verdragsluitende partij, mits deze verdragsluitende partij een met voldoende bewijzen gestaafde telastlegging welke een vervolging rechtvaardigt tegen de betrokken personen inbrengt;

(1) Zie artikelen 49, Eerste Verdrag; 50, Tweede Verdrag; 129, Derde Verdrag en 146, Vierde Verdrag.

c) à prendre les mesures nécessaires pour faire cesser les actes contraires aux dispositions de ces Conventions, autres que les infractions graves qui y sont définies;

d) à assurer, en toute circonstance, aux inculpés, des garanties de procédure et de libre défense qui ne seront pas inférieures à celles prévues en faveur des prisonniers de guerre, aux articles 105 et suivants de la Convention relative au traitement des prisonniers de guerre.

Les infractions graves reprises soit par chacune des quatre Conventions, soit seulement par l'une ou l'autre d'entre elles sont (1) :

L'homicide intentionnel, la torture ou les traitements inhumains y compris les expériences biologiques, le fait de causer intentionnellement de grandes souffrances ou de porter des atteintes graves à l'intégrité physique ou à la santé, la déportation ou le transfert illégaux, la détention illégale, la prise d'otages, le fait de contraindre un prisonnier de guerre ou une personne protégée à servir dans les forces armées de la puissance ennemie et celui de le priver de son droit d'être jugé régulièrement et impartialement selon les prescriptions des Conventions relatives soit au traitement des prisonniers de guerre, soit à la protection des personnes civiles en temps de guerre, la destruction et l'appropriation de biens non justifiées par des nécessités militaires et exécutées sur une grande échelle de façon illicite et arbitraire.

De cette simple énumération, il résulte manifestement que la loi pénale belge, dans son état actuel, n'assure pas une répression adéquate de toutes ces infractions graves, soit parce qu'elle n'érige pas en infractions tous les faits incriminés par les Conventions, soit parce que les peines qu'elle commine s'avèrent insuffisantes.

*
**

Notre pays doit donc légiférer en cette matière. Une question se pose toutefois : sous quelle forme convient-il d'insérer des nouvelles dispositions pénales dans notre droit ? Faut-il les inscrire dans le Code pénal militaire ou en faire l'objet d'une loi spéciale ? Si cette dernière solution a été retenue, c'est que les infractions graves constituent des crimes de droit international à réprimer comme tels. Ce qu'elles atteignent ce n'est pas seulement l'ordre public interne mais surtout l'ordre public international.

Adapter le Code pénal ou le compléter en y insérant des dispositions particulières pour la répression de ces infractions graves, serait, dans l'économie de notre droit interne, une méthode peu adéquate. Cette observation ne serait pas moins fondée si le Code pénal militaire devait comporter dorénavant un chapitre relatif à la répression de crimes de droit international, car ce Code n'a pour but que de maintenir l'ordre et la discipline dans l'armée.

*
**

Le Gouvernement décida de confier l'étude du problème à la Commission permanente pour l'examen des questions de droit pénal dans les rapports internationaux, instituée auprès du Ministère des Affaires étrangères par arrêté royal du 31 octobre 1952.

Cette Commission, présidée par M. le procureur général Cornil, élaborait un avant-projet (2) susceptible de servir

(1) Voir articles 50 de la Première Convention; 51 de la Deuxième Convention; 130 de la Troisième Convention et 147 de la Quatrième Convention.

(2) Voir *Revue de droit pénal et de criminologie*, mars 1956, n° 6, pp. 591 et suiv.

c) maatregelen te nemen, nodig om de met de bepalingen van deze Verdragen strijdige handelingen, buiten de ernstige inbreuken die erin worden omschreven, tegen te gaan;

d) onder alle omstandigheden aan de verdachten de waarborgen te bieden voor een behoorlijke berechting en verdediging die niet minder gunstig zijn dan die voorgeschreven in artikel 105 en volgende van het Verdrag betreffende de behandeling van krijgsgevangenen.

De ernstige inbreuken die in de vier Verdragen of in één ervan worden genoemd zijn (1) :

Opzettelijke levensberoving, marteling of onmenselijke behandeling, waaronder begrepen biologische proefnemingen, het moedwillig veroorzaken van hevig lijden, van ernstig lichamelijk letsel, dan wel van ernstige schade aan de gezondheid, onrechtmatige deportatie of overbrenging, onrechtmatige gevangenhouding, het nemen van gijzelaars, het dwingen van een krijgsgevangene of een beschermde persoon om te dienen bij de strijdkrachten van de vijandelijke mogendheid of hun het recht onthouden op een regelmatige en onpartijdige berechting overeenkomstig de bepalingen van de Verdragen betreffende de behandeling van krijgsgevangenen of de bescherming van burgers in oorlogstijd, vernieling en toeïegening van goederen, niet gerechtvaardigd door militaire noodzaak en uitgevoerd op grote schaal en op onrechtmatige en moedwillige wijze.

Uit deze eenvoudige opsomming blijkt duidelijk dat de Belgische strafwet, in haar huidige toestand, geen passende beteugeling verzekert van al deze ernstige inbreuken, ofwel doordat zij niet alle feiten die door de Verdragen als misdadig worden aangemerkt als misdrijf noemt, ofwel doordat de straffen die zij erop stelt onvoldoende blijken.

*
**

Ons land moet dus in deze aangelegenheid tot wetgeving overgaan. Toch rijst een vraag : onder welke vorm moeten de nieuwe bepalingen in ons recht worden ingelast ? Moeten zij in het militair strafwetboek worden ingevoegd of dient men er een bijzondere wet over te maken ? Deze laatste oplossing werd aangehouden omdat de ernstige inbreuken misdaden van internationaal recht uitmaken en als dusdanig moeten worden gestraft. Zij raken niet enkel de inwendige openbare orde, maar vooral de internationale openbare orde.

Het Strafwetboek aanpassen of het aanvullen door er de bijzondere bepalingen ter bestraffing van deze ernstige inbreuken in te voegen, zou in de economie van ons binnenlands recht een weinig geschikte methode zijn. Deze opmerking zou niet minder gegrond zijn, als het militair strafwetboek voortaan een hoofdstuk bevatte dat betrekking heeft op de bestraffing van misdaden van internationaal recht, daar dit wetboek als enig doel heeft de orde en de tucht in het leger te bewaren.

*
**

De Regering besloot de studie van het vraagstuk toe te vertrouwen aan de Vaste Commissie voor het onderzoek der strafrechtelijke vraagstukken in de internationale betrekkingen, opgericht bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken bij koninklijk besluit van 31 oktober 1952.

Deze Commissie, onder het voorzitterschap van procureur-generaal Cornil, werkte een voorontwerp uit (2) dat

(1) Zie artikelen 50, Eerste Verdrag; 51, Tweede Verdrag; 130, Derde Verdrag; 147, Vierde Verdrag.

(2) Zie « *Revue de droit pénal et de criminologie* », maart 1956, n° 6, blz. 591 en volg.

de loi-type aux Etats parties aux Conventions de Genève, en ce qui concerne la répression des infractions graves prévues par ces Conventions. Pour le surplus, et notamment la détermination de la juridiction compétente, l'organisation de la procédure et l'exécution des peines, la Commission retint le recours à une loi interne.

Cet avant-projet fut soumis, en 1956, à un comité d'experts réuni à Genève sous les auspices du Comité international de la Croix-Rouge.

Tout en rendant hommage à la qualité des travaux de la Commission belge, ce Comité n'a toutefois pas cru devoir prendre un système particulier de réglementation pour base de ses discussions. Les divergences considérables existant entre les systèmes juridiques nationaux lui ont fait apparaître comme prématuré l'établissement d'une loi-type ou d'un projet de Convention.

Dans ces conditions, la Commission, sous la présidence de M. le chevalier Braas, recteur honoraire de l'Université de Liège, qui a succédé à M. le procureur général Cornil, a repris l'étude du projet qui ne paraissait pas pouvoir comme tel faire l'objet d'une loi belge. En effet, étant destiné à devenir une convention internationale il tenait très largement compte des exigences des droits étrangers, ce qui ne se justifiait plus s'il n'était pas adopté par d'autres Etats parties aux Conventions de Genève.

Le projet qui vous est soumis est le résultat de cette nouvelle étude.

**

L'article premier a un triple but.

D'abord, il circonscrit le champ d'application de la loi aux seules infractions graves énumérées par les Conventions de Genève.

En effet, ces dernières prévoient d'autres infractions qu'elles ne qualifient pas de graves. Celles-ci, pour autant qu'elles ne tombent pas déjà sous le coup de dispositions pénales, doivent être réprimées, mais cette répression fera l'objet d'un projet de loi séparé.

Ensuite, il souligne que peuvent constituer des infractions graves, non seulement des actions mais également des omissions.

Enfin, il énumère les infractions graves prévues par les Conventions en établissant une échelle qui permet, en liaison avec l'article 2, de fixer les peines applicables, dans chaque cas d'espèce, aux différentes infractions graves.

L'article 2 prévoit les peines applicables et tient compte, dans leur gradation, des conséquences de l'infraction.

L'article 3 est destiné à assurer la répression des actes qu'il détermine même s'ils ne constituent que des actes préparatoires.

L'article 4 s'inspire de l'article 123bis du Code pénal mais son application s'étend à l'ordre même non suivi d'effet.

Cette extension répond à une tendance du droit international pénal de considérer l'ordre de commettre un crime comme un fait susceptible d'être réprimé indépendamment de la suite donnée à cet ordre.

L'article 5 s'écarte de notre droit commun puisque, par dérogation à l'article 52 du Code pénal, il assimile, quant à la peine, la tentative d'une des infractions prévues par les articles 1, 3 et 4, à l'infraction consommée.

L'article 6 s'écarte également de notre droit commun

kon dienen als type-wet voor de Staten die deel hadden aan de Verdragen van Genève, wat betreft de bestraffing van de ernstige inbreuken die in deze Verdragen worden genoemd. Voor het overige, en meer bepaald voor de aanwijzing van het bevoegde gerecht, de organisatie van de rechtspleging en de tenuitvoerlegging van de straffen, gaf de Commissie er de voorkeur aan dat men zijn toevlucht zou nemen tot een binnenlandse wet.

Dit voorontwerp werd in 1956 voorgelegd aan een comité van deskundigen, vergaderd te Genève onder de auspiciën van het Internationaal Comité van het Rode Kruis.

Weliswaar hulde brengend aan de waarde van het werk der Belgische Commissie, heeft dit Comité niet gemeend een bijzonder reglementeringsstelsel als basis van zijn besprekingen te moeten nemen. De aanzienlijke verschillen tussen de gerechtelijke stelsels van de staten leidden tot het inzicht dat het opstellen van een type-wet of een ontwerp van verdrag voorbarig was.

In die omstandigheden hernam de Commissie, onder voorzitterschap van ridder Braas, ere-rector van de universiteit te Luik, die procureur-generaal Cornil opvolgde, de studie van het ontwerp dat niet zonder meer het voorwerp van een Belgische wet bleek te kunnen zijn. Daar het namelijk bestemd was om een internationaal verdrag te worden, hield het zeer ruim rekening met de vereisten van buitenlandse rechtstelsels. Dit was niet meer gerechtvaardigd indien het niet werd aangenomen door andere staten die deel hadden aan de Conventies van Genève.

Het ontwerp dat U wordt voorgelegd is het resultaat van deze nieuwe studie.

**

Het eerste artikel heeft een drievoudig doel.

Allereerst beperkt het de toepassing van de wet tot de ernstige inbreuken die in de Verdragen van Genève worden opgesomd.

Deze Verdragen vermelden immers ook andere inbreuken die zij niet als ernstig aanmerken. Deze laatste moeten bestraft worden, voor zover ze niet reeds onder toepassing vallen van strafbepalingen, maar deze bestraffing zal het voorwerp uitmaken van een afzonderlijk wetsontwerp.

Voorts onderstreept het dat niet enkel daden, maar ook verzuimen ernstige inbreuken kunnen uitmaken.

Tenslotte somt het de ernstige inbreuken op die in de Verdragen worden bedoeld en stelt een schaal op die, verbonden aan artikel 2, de mogelijkheid biedt in ieder bijzonder geval de toepasselijke straf voor de verschillende ernstige inbreuken te bepalen.

Artikel 2 bepaalt welke straffen toepasselijk zijn en houdt bij hun gradatie rekening met de gevolgen van de inbreuk.

Artikel 3 is bestemd om de bestraffing te verzekeren van de daden die het bepaalt, zelfs al zijn het enkel voorbereidende daden.

Artikel 4 is ingegeven door artikel 123bis van het Strafwetboek, maar de toepassing ervan wordt uitgebreid tot het bevel, zelfs al blijft het zonder gevolg.

Deze uitbreiding beantwoordt aan een strekking in het internationaal strafrecht om het bevel tot een misdadad te beschouwen als een strafbaar feit, afgezien van het gevolg dat aan dit bevel wordt gegeven.

Artikel 5 wijkt af van ons gemeen recht daar het, in afwijking van artikel 52 van het Strafwetboek, wat de straf betreft, de poging tot een van de inbreuken, bepaald bij de artikelen 1, 3 en 4, gelijkstelt met de voltrekking van de inbreuk.

Ook *artikel 6* wijkt van ons gemeen recht af daar het,

puisqu'il, par dérogation à l'article 69 du Code pénal, il assimile quant à la peine, le complice d'une des infractions prévues par l'article premier à l'auteur de celle-ci.

Les dérogations contenues dans les articles 5 et 6 ne sont d'ailleurs pas uniques en droit belge. Elles se retrouvent notamment, en ce qui concerne la tentative, dans les articles 105, 115 et 120^{quater} du Code pénal et, en ce qui concerne la complicité, dans l'article 10 de l'arrêté-loi du 22 janvier 1945 concernant la répression des infractions à la réglementation relative à l'approvisionnement du pays.

L'article 7 crée une infraction d'omission. Celui qui s'abstient d'intervenir alors que son intervention est possible tombe sous l'application de ce texte.

L'article 8 instaure le « repentir actif ».

L'article 51 du Code pénal — qui reste évidemment d'application pour les infractions visées par le présent projet — fait échapper à la répression celui qui a accompli des actes extérieurs formant un commencement d'exécution d'un crime ou d'un délit, à la condition, toutefois, qu'ils aient été suspendus ou qu'ils aient manqué leurs effets en raison de circonstances dépendant de la volonté de leur auteur.

L'article 8 va plus loin. S'inspirant de législations étrangères, il instaure le régime spécial du repentir actif. Selon celui-ci, même si l'infraction a été consommée, l'auteur ou le complice qui en a volontairement empêché les effets dommageables, échappe à la répression.

Cette disposition trouvera notamment application dans le cas des actes préparatoires, prévus à l'article 3, lorsque ces actes sont suivis d'autres qui les rendent inopérants ou qui en détruisent les résultats et, dans le cas de l'ordre prévu à l'article 4, lorsqu'il est suivi d'un contre-ordre. De même, si ultérieurement aux réquisitions réprimées par l'article premier, 9°, le requérant procède à une redistribution des biens enlevés.

L'exonération de peine se justifie dans cette matière spéciale. Elle est dictée par des motifs de saine politique criminelle tendant à encourager l'auteur ou le complice d'une infraction à revenir sur son dessein criminel en empêchant la survenance des effets de son acte.

L'article 9 est relatif à l'ordre du supérieur et à l'obéissance hiérarchique.

Ce texte s'inspire de celui qui a été adopté par la Commission de Droit international des Nations Unies dans le projet de Code des crimes contre la paix et la sécurité de l'humanité ⁽¹⁾.

C'est la notion précise de possibilité concrète de ne pas se conformer à l'ordre criminel qui est prise en considération et qui doit faire l'objet des investigations du juge.

L'article 10 n'appelle pas de commentaires.

L'article 11 affirme le principe de la compétence universelle auquel les signataires des Conventions de Genève ont souscrit.

De cette disposition, il résulte que les autorités judiciaires belges seraient compétentes pour poursuivre, encore qu'il ne soit pas trouvé en Belgique, un étranger ayant commis à l'égard d'étrangers, en dehors du territoire, une des infractions graves définies par ces Conventions.

⁽¹⁾ Rapport de la Commission de Droit international des Nations Unies sur les travaux de sa VIe session (Paris, 3 juin au 28 juillet 1954). Chapitre III : Projet de Code des crimes contre la paix et la sécurité de l'humanité, n° 50.

in afwijking van artikel 69 van het Strafwetboek, wat de straf betreft, de medeplichtige aan een van de inbreuken, bepaald bij het eerste artikel, met de dader daarvan gelijkstelt.

De in de artikelen 5 en 6 vervatte afwijkingen zijn trouwens in het Belgische recht niet uniek. Zij zijn namelijk voor de poging terug te vinden in de artikelen 105, 115 en 120^{quater} van het Strafwetboek en, voor de medeplichtigheid, in artikel 10 van de besluitwet van 22 januari 1945 betreffende de beteugeling van elke inbreuk op de reglementering betreffende de bevoorrading van het land.

Artikel 7 stelt een misdrijf van verzuim. Wie zich ervan onthoudt tussenbeide te komen wanneer zijn tussenkomst mogelijk is, valt onder de toepassing van deze tekst.

Artikel 8 voert het « actief berouw » in.

Artikel 51 van het Strafwetboek — dat vanzelfsprekend van toepassing blijft voor de inbreuken die in dit ontwerp worden bedoeld — laat hem die uitwendige daden stelt die een begin van uitvoering van een misdaad of een wanbedrijf uitmaken, ontsnappen aan de bestraffing op voorwaarde echter dat ermee werd opgehouden of dat zij hun uitwerking gemist hebben wegens omstandigheden die afhankelijk zijn van de wil van de dader.

Artikel 8 gaat verder. Met vreemde wetgevingen als richtsnoer, voert het een bijzonder stelsel van het actief berouw in. Volgens dit stelsel, zelfs wanneer de inbreuk is voltrokken, ontsnapt de dader of de medeplichtige die vrijwillig de schadelijke gevolgen ervan heeft verhinderd, aan de bestraffing.

Deze bepaling zal onder meer toepassing vinden in het geval van de voorbereidende daden, bedoeld in artikel 3, wanneer deze daden worden gevolgd door andere daden die er de uitwerking van verhinderen of er het resultaat van vernietigen en in het geval van het bevel dat bedoeld is in artikel 4, wanneer het wordt gevolgd door een tegenbevel. Dit is ook het geval wanneer de opeiser, na de opeisingen waarop het eerste artikel, 9°, straf stelt, overgaat tot een herverdeling van de afgenomen goederen.

Deze vrijstelling van straf is gerechtvaardigd in deze speciale aangelegenheid. Zij wordt ingegeven door beweegredenen van een gezonde criminele politiek die ertoe strekt de dader of de medeplichtige van een inbreuk ertoe aan te zetten terug te komen op zijn misdadig voornemen door de uitwerking van zijn daad te verhinderen.

Artikel 9 heeft betrekking op het bevel van een meerdere en de hiërarchische gehoorzaamheid.

Deze tekst is ingegeven door die welke werd aangenomen door de Commissie voor Internationaal Recht van de Verenigde Naties in het ontwerp van wetboek van misdaden tegen de vrede en de veiligheid van het mensdom ⁽¹⁾.

Het precieze begrip van de concrete mogelijkheid zich niet te schikken in het misdadig bevel, wordt in aanmerking genomen en moet het voorwerp zijn van het onderzoek van de rechter.

Artikel 10 vergt geen commentaar.

Artikel 11 bevestigt het beginsel van de universele bevoegdheid dat de ondertekenaars van de Verdragen van Genève hebben onderschreven.

Uit deze bepaling vloeit voort dat de Belgische gerechtelijke overheden bevoegd zijn om, zelfs wanneer hij niet in België wordt aangetroffen, een vreemdeling te vervolgen die ten opzichte van vreemdelingen, buiten het grondgebied, één van de ernstige inbreuken heeft gepleegd die in de Verdragen worden genoemd.

⁽¹⁾ Verslag van de Commissie voor Internationaal Recht van de Verenigde Naties, over de werkzaamheden van zijn VIe vergadering (Parijs, 3 juni tot 28 juli 1954). Hoofdstuk III : Ontwerp van wetboek van misdaden tegen de vrede en de veiligheid van het mensdom, n° 50.

Cela ne veut toutefois pas dire que la Belgique devra, dans tous les cas, prendre l'initiative des poursuites. Pratiquement elle n'interviendra pas si, l'infraction ayant été commise à l'étranger, l'auteur et les victimes ne sont pas belges et si l'inculpé n'est pas trouvé en Belgique. C'est à d'autres États plus directement intéressés aux poursuites et mieux armés pour les exercer qu'il appartiendra de les engager.

Au surplus, le Ministère public reste juge de l'opportunité des poursuites, sous réserve du pouvoir du Ministre de la Justice de lui enjoindre de les exercer sur le pied de l'article 274 du Code d'instruction criminelle.

Il a paru opportun de ne pas limiter le droit des autorités judiciaires de reprendre les poursuites lorsque l'intéressé a été condamné à l'étranger, pour les mêmes faits, ou lorsqu'il y a été acquitté.

Toutefois, pour des raisons d'équité, si les poursuites sont ainsi reprises, la détention subie à l'étranger devra être imputée sur la peine à subir en Belgique.

Aux termes de l'article 12, le Gouvernement pourra remettre aux gouvernements des États parties aux Conventions de Genève, tout étranger qui est poursuivi ou condamné pour l'une des infractions prévues à l'article premier:

Alors qu'en matière d'extradition pour faits de droit commun, seule la régularité de la demande est prise en considération, le consentement du Gouvernement à la remise est subordonné à l'existence de charges suffisantes qui seront au préalable appréciées par la Chambre des mises en accusation.

Cependant, il a paru opportun en cette matière, comme en celle de l'extradition, d'adopter le système de la spécialité en y ajoutant une garantie supplémentaire. En cas de demande d'extension des effets de la remise, le Gouvernement, même si l'étranger a déjà quitté le territoire belge, doit recueillir l'avis de la Chambre des mises en accusation.

Pour le surplus l'article 12 se réfère aux dispositions de la loi du 15 mars 1874 sur les extraditions pour autant qu'il n'y soit pas dérogé.

Il n'est d'ailleurs pas exclu que les dispositions de celle-ci soient appelées à jouer conjointement avec celles de la présente loi si un étranger est réclamé à la fois pour des faits de droit commun et pour des faits visés par les Conventions de Genève.

L'article 13 est une conséquence du principe de la compétence universelle qui est inscrit à l'article 11.

Il permet aux autorités judiciaires belges de se dessaisir des poursuites intentées contre un étranger au profit d'autorités étrangères (dont la compétence est également universelle) lorsque ces dernières paraissent plus intéressées à l'affaire ou mieux armées pour la mener à bonne fin.

Cette décision des autorités judiciaires doit aller de pair avec celle du Gouvernement de livrer l'étranger par application de l'article 12.

En outre, l'article 13, deuxième alinéa, prévoit que, dans certains cas, des poursuites pourront être à nouveau exercées en Belgique contre le prévenu, même si une mesure de dessaisissement est intervenue antérieurement.

La renonciation aux poursuites n'intervient qu'à la condition que celles-ci soient exercées par un autre État.

L'article 14 attribue compétence, pour connaître des infractions visées par le projet, aux juridictions militaires.

Dit betekent nochtans niet dat België in elk geval het initiatief tot de vervolging moet nemen. Practisch zal het niet optreden indien, wanneer de inbreuk werd gepleegd in het buitenland, de dader en de slachtoffers geen Belgen zijn en de verdachte niet in België wordt aangetroffen. Het zal dus passen dat de vervolgingen worden ingesteld door andere Staten die er meer rechtstreeks belang bij hebben en er beter toe gewapend zijn.

Daarenboven oordeelt het Openbaar Ministerie vrij over de gepastheid van de vervolgingen, onder voorbehoud van de macht van de Minister van Justitie om het te bevelen ze in te stellen, op grond van artikel 274 van het Wetboek van strafvordering.

Het bleek gepast het recht van de gerechtelijke overheden tot herneming van de vervolgingen niet te beperken wanneer de betrokkene veroordeeld is in het buitenland voor dezelfde feiten of wanneer hij is vrijgesproken.

Wanneer de vervolging aldus wordt hernomen, moet de hechtenis die in het buitenland is ondergaan billijkheidshalve toch in rekening worden gebracht op de straf die in België moet worden uitgeboet.

Volgens artikel 12 kan de Regering aan de regeringen van de Staten die deel hebben aan de Verdragen van Genève, iedere vreemdeling overleveren die vervolgd wordt of veroordeeld is voor een van de inbreuken die bedoeld worden in het eerste artikel.

Terwijl in zake uitlevering voor feiten van gemeen recht, enkel de regelmatigheid van de vraag in aanmerking komt, wordt de instemming met de overlevering ondergeschikt gemaakt aan de voldoende telastlegging waarover vooraf wordt geoordeeld door de Kamer van inbeschuldigingstelling.

Het is in deze aangelegenheid evenwel gepast gebleken, evenals in die van de uitlevering, het stelsel van de specialiteit aan te nemen met toevoeging van een bijkomende waarborg. In geval van vraag om uitbreiding van de uitwerking van de overlevering, moet de Regering, zelfs wanneer de vreemdeling reeds het Belgisch grondgebied heeft verlaten, het advies van de Kamer van inbeschuldigingstelling inwinnen.

Voor het overige verwijst artikel 12 naar de bepalingen van de wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen, voor zover er niet wordt van afgeweken.

Het is trouwens niet uitgesloten dat de bepalingen daarvan samen met die van deze wet moeten toegepast worden, wanneer een vreemdeling terzelfdertijd wordt opgeëist voor feiten van gemeen recht en voor feiten die bedoeld worden in de Verdragen van Genève.

Artikel 13 is een gevolg van het beginsel van de universele bevoegdheid dat opgenomen is in artikel 11.

Het geeft aan de Belgische gerechtelijke overheden de mogelijkheid de vervolgingen die tegen een vreemdeling worden ingesteld uit handen te geven ten voordele van vreemde overheden (wier bevoegdheid ook universeel is) als deze laatste meer belang blijken te hebben bij de zaak of beter gewapend zijn om ze tot een goed einde te brengen.

Deze beslissing van de gerechtelijke overheden moet samengaan met die van de Regering om de vreemdeling over te leveren bij toepassing van artikel 12.

Daarenboven stelt artikel 13, tweede lid, dat, in sommige gevallen, tegen de verdachte opnieuw vervolgingen kunnen worden ingesteld in België, zelfs wanneer tevoren een maatregel van uit handen geven werd getroffen.

Het verzoeken aan vervolgingen heeft slechts plaats indien een andere Staat ze instelt.

Artikel 14 verleent aan de militaire gerechten de bevoegdheid om kennis te nemen van de inbreuken die door het ontwerp worden bedoeld.

Ce choix se justifie pour plusieurs raisons. En effet, il convient d'écarter, en l'espèce, la compétence de la Cour d'assises, la procédure devant cette juridiction étant peu adaptée à des poursuites de ce genre.

D'autre part, les infractions envisagées seront le plus souvent commises par des membres d'une armée qui, soit en Belgique, soit dans leur pays d'origine, sont justiciables des juridictions militaires.

Enfin, elles s'apparentent aux crimes et délits contre la sûreté de l'Etat qui, en temps de guerre, sont de la compétence de ces juridictions.

L'article 15 règle la question de l'emploi des langues.

Quant à l'article 16 s'inspirant de l'article 2bis de l'arrêté-loi du 27 mai 1944, il déroge à l'article 26 de la loi du 15 juin 1899, complété par l'article 15 de la loi du 30 avril 1919, en ce qu'il attribue compétence à la juridiction militaire lorsqu'une infraction prévue au présent projet est connexe à une infraction qui ressortit à la juridiction ordinaire.

Cette disposition se justifie par la gravité toute particulière des infractions que le projet entend réprimer.

**

L'avis du Conseil d'Etat a été suivi dans ses grandes lignes.

Le Ministre de la Justice,

Deze keuze is gerechtvaardigd op verscheidene gronden. Het past immers in dit geval de bevoegdheid van het Hof van assisen af te wenden daar de rechtspleging voor dit gerecht weinig geschikt is voor vervolgingen van deze aard.

Aan de andere kant zullen de bedoelde inbreuken meestal gepleegd worden door leden van een leger die, in België of in hun land van oorsprong, onderworpen zijn aan berechting door militaire gerechten.

Tenslotte zijn deze inbreuken verwant aan misdaden en wanbedrijven tegen de veiligheid van de Staat die, in oorlogstijd, onder de bevoegdheid vallen van die gerechten.

Artikel 15 regelt het gebruik der talen.

Artikel 16, ingegeven door artikel 2bis van de besluitwet van 27 mei 1944, wijkt af van artikel 26 van de wet van 15 juni 1899, aangevuld door artikel 15 van de wet van 30 april 1919, doordat het aan het militair gerecht bevoegdheid verleent wanneer een inbreuk die bedoeld is in dit ontwerp, samenhangt met een misdrijf dat onder de bevoegdheid valt van de gewone gerechten.

Deze bepaling is gerechtvaardigd door de bijzondere ernst van de inbreuken die het ontwerp wil beteugelen.

**

Het advies van de Raad van State is in zijn grote richtlijnen gevolgd geworden.

De Minister van Justitie,

P. VERMEYLEN.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

Le Conseil d'Etat, section de législation, première chambre, saisi par le Ministre de la Justice, le 12 septembre 1962, d'une demande d'avis sur un projet de loi « relatif à la répression des infractions graves aux conventions de Genève du 12 août 1949 pour la protection des victimes de la guerre », a donné le 30 novembre 1962 l'avis suivant :

Les quatre conventions internationales auxquelles le projet se réfère sont :

- La convention internationale pour l'amélioration du sort des blessés et malades dans les forces armées en campagne, et annexes, signées à Genève, le 12 août 1949.
- La convention internationale pour l'amélioration du sort des blessés, des malades et des naufragés des forces armées sur mer, et annexe, signées à Genève, le 12 août 1949.
- La convention internationale relative au traitement des prisonniers de guerre, et annexes, signées à Genève, le 12 août 1949.
- La convention internationale relative à la protection des personnes civiles en temps de guerre, et annexes, signées à Genève, le 12 août 1949.

Il n'est pas souhaitable, dans l'intitulé d'une loi, de modifier l'intitulé des conventions auxquelles cette loi se réfère. Il convient également qu'il soit fait mention de l'approbation de ces conventions par les Chambres législatives.

**

Suivant les explications données au Conseil d'Etat, l'intention du Gouvernement est de prévoir expressément la répression des infractions graves définies par le projet lorsque ces infractions résultent tant d'une omission que d'une action. Il y a lieu d'observer à cet égard que dans le système des conventions seul l'article 13 de la convention de Genève relative au traitement des prisonniers de guerre a assimilé expressément les omissions aux actions.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

De Raad van State, afdeling wetgeving, eerste kamer, de 12e september 1962 door de Minister van Justitie verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van wet « betreffende het tegengaan van de ernstige inbreuken op de verdragen van Genève van 12 augustus 1949 voor de bescherming van de oorlogsslachtoffers », heeft de 30e november 1962 het volgend advies gegeven :

De vier internationale overeenkomsten waarnaar het ontwerp verwijst, zijn :

- De internationale overeenkomst voor de verbetering van het lot der gewonden en zieken, zich bevindende bij de strijdkrachten te velde, en bijlagen, ondertekend op 12 augustus 1949, te Genève.
- De internationale overeenkomst voor de verbetering van het lot der gewonden, zieken en schipbreukelingen van de strijdkrachten ter zee, en bijlage, ondertekend op 12 augustus 1949, te Genève.
- De internationale overeenkomst betreffende de behandeling van krijgsgevangenen, en bijlagen, ondertekend op 12 augustus 1949, te Genève.
- De internationale overeenkomst betreffende de bescherming van burgers in oorlogstijd, en bijlagen, ondertekend op 12 augustus 1949, te Genève.

Men vermijde in het opschrift van een wet het opschrift van de overeenkomsten waarnaar die wet verwijst, te veranderen. Ook worde melding gemaakt van de goedkeuring van die overeenkomsten door de Wetgevende Kamers.

**

Naar aan de Raad van State is verklaard, ligt het in de bedoeling van de Regering, uitdrukkelijk straf te stellen op de misdrijven die in het ontwerp « ernstige inbreuken » worden genoemd, zowel wanneer zij het gevolg zijn van een nalatigheid als van een handeling. In dat verband zij opgemerkt dat, wat die overeenkomsten betreft, alleen artikel 13 van de overeenkomst van Genève betreffende de behandeling van krijgsgevangenen de « nalatigheden » uitdrukkelijk met handelingen gelijkstelt.

D'autre part, aux 2°, 6°, 7° et 9° de l'article 2, le projet ne définit pas les infractions dans des termes identiques à ceux qui sont employés par les conventions.

Alors que les conventions prévoient que « les traitements inhumains » constituent une infraction grave, l'article 2, 2°, subordonne leur répression à l'exigence d'un élément intentionnel.

Suivant l'exposé des motifs, cette précision est uniquement destinée à éviter toute confusion dans l'application de la loi et ne dénature pas le texte des conventions, lesquelles concernent les actes volontaires. En outre, suivant cet exposé des motifs, l'intention est « déjà impliquée par le mot traitement ».

On peut se demander si le mot « intentionnel » se rapporte au mot « traitement », ou bien s'il se rapporte au caractère inhumain du traitement en précisant que ce dernier doit être intentionnellement inhumain pour être constitutif d'une infraction grave. Dans le premier cas, le qualificatif peut être considéré comme inutile; dans le second cas, il restreint la définition de l'infraction telle qu'elle est donnée par les conventions et doit être supprimé.

La comparaison entre le 2° et le 3° de l'article 2 renforce cette conclusion.

La commission permanente pour l'examen des questions de droit pénal dans les rapports internationaux, instituée par l'arrêté royal du 31 octobre 1952, a, dans son rapport, attiré l'attention sur les difficultés d'interprétation de la disposition des conventions reprise à l'article 2, 3°, du projet; elle a suggéré l'explication suivante :

« Les conventions de Genève du 12 août 1949 visent sans doute par cette incrimination notamment le régime des camps de concentration où les détenus étaient systématiquement soumis non seulement à une discipline tendant à les terroriser, mais encore à des travaux lourds, incompatibles avec leur état de santé rendu chaque jour plus déficient par un manque voulu de soins et d'aliments » (*Revue de droit pénal et de criminologie*, mars 1956, p. 597).

Les actes dont la répression est prévue au 2° peuvent engendrer de graves souffrances.

Etant donné que les conventions requièrent expressément l'élément intentionnel pour que le fait de causer de grandes souffrances ou des atteintes graves à l'intégrité physique ou à la santé constitue l'infraction grave reprise à l'article 2, 3°, du projet, il semble bien que ce soit à dessein que ces conventions aient omis l'élément intentionnel pour qualifier d'infractions graves les actes visés à l'article 2, 2°.

L'article 4 déroge au droit commun en réprimant par la même peine la tentative et l'infraction consommée et en assimilant le complice à l'auteur. Il ne précise pas si ces dispositions s'appliquent aux infractions prévues par l'article 7.

S'il entre dans les intentions du Gouvernement d'appliquer aux infractions prévues à l'article 7 la disposition relative à la tentative, mais non celle concernant la complicité, le texte devrait être corrigé dans ce sens.

Suivant les explications données au Conseil d'Etat, la répression de l'ordre de commettre une infraction lorsqu'il est suivi d'effet, a été intentionnellement omise de l'article 5 parce qu'un tel acte serait déjà réprimé en vertu de l'article 66 du Code pénal, lequel dispose que « Seront punis comme auteurs d'un crime ou d'un délit, ... ceux qui par dons, promesses, menaces, abus d'autorité ou de pouvoir, machinations ou artifices coupables auront directement provoqué ce crime ou ce délit... ».

Suivant cette thèse, l'ordre de commettre une des infractions prévues à l'article 2 constituerait nécessairement un abus d'autorité ou de pouvoir et serait, par conséquent, réprimé par l'article 66 du Code pénal lorsque cet ordre est suivi d'effet.

Cette thèse appelle trois observations :

1° Dans le cas où la puissance occupante ne serait pas signataire des conventions et où sa législation interne considérerait de tels ordres comme licites, il n'est pas certain qu'il serait possible de qualifier ces ordres « d'abus d'autorité ou de pouvoir » et dès lors de les réprimer en vertu de l'article 66 du Code pénal.

2° De toute manière, il y a lieu d'observer que l'article 66 exige que l'abus d'autorité ou de pouvoir ait directement provoqué le crime ou le délit.

Cette dernière condition pourrait faire obstacle à la répression d'un ordre ayant indirectement provoqué un crime alors que le même ordre non suivi d'effet serait puni en vertu de l'article 5 du projet.

Anderzijds omschrijft het ontwerp in artikel 2, 2°, 6°, 7° en 9°, de « inbreuken » niet in dezelfde termen als de overeenkomsten.

Terwijl « onmenselijke behandeling » door de overeenkomsten als een « ernstige inbreuk » wordt beschouwd, wordt zij krachtens artikel 2, 2°, alleen gestraft wanneer er opzet mee gemeoid is.

Volgens de memorie van toelichting is de bedoeling alleen, verraaging te voorkomen bij de toepassing van de wet en wordt aan de tekst van de overeenkomsten, die vrijwillige handelingen betreffen, niets afgedaan. Bovendien ligt het opzet, volgens die memorie, « reeds geïmpliceerd in het woord behandeling ».

Men kan zich afvragen of het woord « opzettelijke » slaat op het woord « behandeling » dan wel op het onmenselijke van de behandeling, waar gezegd wordt dat die behandeling, wil zij een « ernstige inbreuk » zijn, met opzet onmenselijk moet zijn. In het eerste geval kan het woord « opzettelijke » overbodig worden geacht, in het tweede beperkt het de definitie van de inbreuk zoals die in de overeenkomsten is gegeven en dient het te worden geschrapt.

Een vergelijking van het bepaalde onder 2° en 3° van artikel 2 versterkt nog die conclusie.

De vaste commissie voor het onderzoek der strafrechtelijke vraagstukken in de internationale betrekkingen, ingesteld bij het koninklijk besluit van 31 oktober 1952, heeft in haar verslag de aandacht gevestigd op de moeilijkheden inzake de interpretatie van de in artikel 2, 3°, van het ontwerp overgenomen bepaling van de overeenkomsten; zij heeft voorgesteld die bepaling te verklaren als volgt :

« Les conventions de Genève du 12 août 1949 visent sans doute par cette incrimination notamment le régime des camps de concentration où les détenus étaient systématiquement soumis non seulement à une discipline tendant à les terroriser, mais encore à des travaux lourds, incompatibles avec leur état de santé rendu chaque jour plus déficient par un manque voulu de soins et d'aliments » (*Revue de droit pénal et de criminologie*, maart 1956, blz. 597).

De handelingen die onder 2° worden gestraft, kunnen hevig lijden veroorzaken.

Aangezien de overeenkomsten uitdrukkelijk eisen dat het hevig lijden, het ernstig lichamelijk letsel of de ernstige schade aan de gezondheid moedwillig veroorzaakt moeten zijn om ernstige inbreuken te zijn in de zin van artikel 2, 3°, van het ontwerp, schijnen die overeenkomsten het opzettelijke bewust buiten beschouwing te hebben gelaten bij het kwalificeren van de in artikel 2, 2°, bedoelde handelingen als « ernstige inbreuken ».

Artikel 4 wijkt van het gemeen recht af waar het op de poging dezelfde straf stelt als op het voltooid misdrijf en waar het de medeplichtige met de dader gelijkstelt. Het zegt niet of die bepalingen ook gelden voor de in artikel 7 omschreven misdrijven.

Wil de Regering wel de bepaling betreffende de poging, maar niet die betreffende de medeplichtigheid toepassen op de in artikel 7 omschreven misdrijven, dan moet de tekst in die zin worden verbeterd.

Naar aan de Raad van State is verklaard, is de bestraffing van het bevel tot het plegen van een misdrijf, wanneer daaraan gevolg is gegeven, bewust weggelaten in artikel 5, omdat een dergelijke daad reeds gestraft zou worden krachtens artikel 66 van het Strafwetboek, dat bepaalt : « Worden gestraft als daders van een misdaad of een wanbedrijf, ... zij die, door giften, beloften, bedreigingen, misbruik van gezag of van macht, misdadige kuiperijen of arglistigheden, rechtstreeks tot deze misdaad of dit wanbedrijf aangezet hebben... ».

Volgens deze stelling zou het bevel tot het plegen van een der in artikel 2 omschreven misdrijven noodzakelijk een misbruik van gezag of van macht zijn en bijgevolg door artikel 66 van het Strafwetboek worden gestraft indien het bevel is opgevolgd.

Bij die stelling zijn drie opmerkingen te maken :

1° Gesteld dat de bezettende macht de overeenkomsten niet heeft ondertekend en dat haar interne wetgeving zodanige bevelen geoorloofd acht, dan is het niet zeker dat die bevelen als « misbruik van gezag of van macht » beschouwd en op grond van artikel 66 van het Strafwetboek gestraft kunnen worden.

2° In ieder geval zij opgemerkt dat artikel 66 eist, dat het misbruik van gezag of van macht rechtstreeks tot de misdaad of het wanbedrijf heeft aangezet.

Deze laatste voorwaarde zou een hinderpaal kunnen vormen voor de bestraffing van een bevel dat onrechtstreeks tot een misdaad heeft aangezet, terwijl hetzelfde bevel, indien het geen gevolgen heeft gehad, zou worden gestraft krachtens artikel 5 van het ontwerp.

3° Enfin, l'argument fondé sur l'article 66 n'est pas valable pour « la proposition ou l'offre », qui ne sont pas nécessairement assimilables aux « dons, promesses, machinations ou artifices coupables visés » par cet article.

..

Aux articles du livre Ier du Code pénal qui, en vertu de l'article 10 du projet, ne s'appliquent pas aux infractions prévues par celui-ci, il convient d'ajouter l'article 70 dudit Code, lequel prévoit qu'« il n'y a pas infraction lorsque le fait était ordonné par la loi et commandé par l'autorité ». L'intention du Gouvernement, telle qu'elle résulte notamment de l'article 9, est de prévoir la non-application de l'article 70 du Code pénal aux infractions prévues par le projet.

Par ailleurs, l'intention du Gouvernement est de ne pas appliquer aux infractions prévues par l'article 7 les dispositions de l'article 4, alinéa 2, assimilant les complices aux auteurs. Il conviendrait de prévoir expressément que ces infractions seraient réprimées conformément à l'article 69 du Code pénal relatif à la complicité.

..

Pour éviter toute équivoque quant à l'applicabilité de l'article 11 aux apatrides, les mots « belge ou étranger » doivent être omis.

L'arrêté-loi du 26 mai 1944, relatif à la compétence et à la procédure en matière de crimes et de délits contre la sûreté de l'Etat auquel l'article 14 du projet se réfère, comprend un article 1er rédigé comme suit : « Sans préjudice aux dispositions du titre Ier de la loi du 15 juin 1899, sont, jusqu'à la remise de l'armée sur pied de paix, et au plus tard jusqu'à l'expiration des douze mois qui suivront la libération totale du territoire dont la date sera constatée par arrêté royal, jugées par les juridictions militaires... ».

L'arrêté du Régent du 18 septembre 1945 a fixé au 15 février 1945 la date de la libération totale du territoire.

La loi du 1er juin 1949 maintenant certaines dispositions légales en vigueur nonobstant la remise de l'armée sur pied de paix, décide, en son article 2 :

« Sont maintenues en vigueur, pour la durée d'application de l'arrêté-loi du 26 mai 1944 relatif à la compétence et à la procédure en matière de crimes et de délits contre la sûreté de l'Etat, les dispositions qui le modifient et le complètent, à savoir : l'arrêté-loi du 18 septembre 1944, l'article 1er de l'arrêté-loi du 9 janvier 1945, les alinéas 3 et 4 de l'article 2 et les articles 4 et 5 de l'arrêté-loi du 4 mai 1945, les articles 1er à 3 de l'arrêté-loi du 18 décembre 1945, l'arrêté-loi du 30 janvier 1946 »,

et en son article 5 que :

« Les juridictions militaires composées conformément à l'arrêté-loi du 26 mai 1944, modifié... connaissent des infractions prévues par le chapitre II du titre Ier du livre II du Code pénal, commises avant le 9 mai 1945 et qui ont fait l'objet d'une instruction postérieurement à la remise de l'armée sur pied de paix; elles connaissent, en outre, des infractions (...) dont elles étaient saisies antérieurement à la remise de l'armée sur pied de paix et de celles qui faisaient déjà l'objet d'une instruction ».

L'article 14 du projet a, dès lors, pour effet de donner un caractère permanent à une législation de circonstance.

Cette dérogation à la compétence normale du jury prévue par l'article 98 de la Constitution ne paraît admissible que dans la mesure où la Belgique est elle-même en état de guerre.

Comme le rappelle l'exposé des motifs, en ratifiant les conventions de Genève du 12 août 1949, la Belgique s'est engagée, par les articles 49 de la première convention, 50 de la deuxième convention, 128 de la troisième convention et 146 de la quatrième convention, à assurer, en toute circonstances, aux inculpés des garanties de procédure et de libre défense qui ne seront pas inférieures à celles qui sont prévues en faveur des prisonniers de guerre, aux articles 105 et suivants de la convention relative au traitement des prisonniers de guerre.

Les articles 105 et suivants précités prévoient certaines garanties qui ne sont pas prévues par la procédure en matière de crimes et de délits contre la sûreté de l'Etat, à laquelle se réfère l'article 14 du projet.

L'article 105 dispose, notamment, que « le prisonnier de guerre aura le droit d'être assisté par un de ses camarades prisonniers, d'être défendu par un avocat qualifié de son choix, de faire citer des témoins et de recourir, s'il l'estime nécessaire, aux offices d'un interprète compétent... » et que « pour préparer la défense du prévenu, le défenseur disposera d'un délai de deux semaines au moins avant l'ouverture des débats ainsi que des facilités nécessaires... ».

3° Ten slotte geldt het op artikel 66 gefundeerde argument niet voor « het voorstel of het aanbod », die niet noodzakelijk zijn gelijk te stellen met de in dat artikel bedoelde « giften, beloften, misdadige kuiperijen of arglistigheden ».

..

Aan de artikelen van het eerste boek van het Strafwetboek die krachtens artikel 10 van het ontwerp geen toepassing vinden op de in het ontwerp omschreven misdrijven, moet ook artikel 70 van hetzelfde Wetboek worden toegevoegd, dat bepaalt : « Er is geen misdrijf, wanneer het feit door de wet geboden was en door de overheid bevolen ». Zoals onder meer uit artikel 9 van het ontwerp blijkt, bedoelt de Regering het zo dat ook artikel 70 van het Strafwetboek geen toepassing vindt op de in het ontwerp omschreven misdrijven.

Wil de Regering anderzijds de bepalingen van artikel 4, tweede lid, die medeplichtigen met daders gelijkstellen, niet toepasselijk verklaren op de in artikel 7 omschreven misdrijven, dan moet uitdrukkelijk worden bepaald, dat die misdrijven zullen worden gestraft overeenkomstig artikel 69 van het Strafwetboek, dat over de medeplichtigheid handelt.

..

Om ieder verwarring over de toepassing van artikel 11 op staatlozen te voorkomen, schrappe men de woorden « Belg of vreemdeling ».

De besluitwet van 26 mei 1944 betreffende de bevoegdheid en de rechtspleging inzake misdaden en wanbedrijven tegen de veiligheid van de Staat, waarnaar artikel 14 van het ontwerp verwijst, bepaalt in artikel 1 : « Onverminderd de bepalingen van titel I van de wet van 15 juni 1899, worden, totdat het leger op voet van vrede wordt hersteld en ten laatste tot het verstrijken van de twaalf maanden die volgen op de totale bevrijding van het grondgebied waarvan de datum bij koninklijk besluit zal worden vastgesteld, ... gevonnist door de militaire rechtbanken... ».

Het besluit van de Regent van 18 september 1945 heeft 15 februari 1945 vastgesteld als de datum waarop het gehele grondgebied was bevrijd.

De wet van 1 juni 1949 waarbij sommige wettelijke bepalingen gehandhaafd worden niettegenstaande het terugbrengen van het leger op vredesvoet, bepaalt in artikel 2 :

« Blijven van kracht zolang de besluitwet van 26 mei 1944 betreffende de bevoegdheid en de rechtspleging inzake misdaden en wanbedrijf tegen de veiligheid van de Staat van toepassing blijft, de bepalingen die bedoelde besluitwet wijzigen en aanvullen, namelijk : de besluitwet van 18 september 1944, artikel 1 van de besluitwet van 9 januari 1945, de alinea's 3 en 4 van artikel 2 en de artikelen 4 en 5 van de besluitwet van 4 mei 1945, de artikelen 1 tot 3 van de besluitwet van 18 december 1945, de besluitwet van 30 januari 1946 »,

en in artikel 5 :

« De militaire rechtscollages, die samengesteld zijn overeenkomstig de besluitwet van 26 mei 1944, gewijzigd..., nemen kennis van de misdrijven voorzien bij hoofdstuk II van titel I van boek II van het Wetboek van strafrecht, die vóór 9 mei 1945 werden gepleegd en waarover een onderzoek werd ingesteld, na het terugbrengen van het leger op vredesvoet; zij nemen bovendien kennis van de (...) misdrijven die bij hen aanhangig waren gemaakt vóór het terugbrengen van het leger op vredesvoet, en van diegene waarover reeds een onderzoek is ingesteld ».

Artikel 14 van het ontwerp heeft dan ook tot gevolg, dat het een gelegenheidswetgeving bestendigt.

Deze afwijking van de normale bevoegdheid van de jury, zoals die is bepaald in artikel 98 van de Grondwet, lijkt alleen aanvaardbaar voor zover België zelf in staat van oorlog is.

Zoals de memorie van toelichting zegt, heeft België, bij de bekrachtiging van de overeenkomsten van Genève van 12 augustus 1949, zich door de artikelen 49 van de eerste, 50 van de tweede, 128 van de derde en 146 van de vierde overeenkomst ertoe verbonden : « onder alle omstandigheden aan de verdachten de waarborgen te bieden voor een behoorlijke berechting en verdediging die niet minder gunstig zijn dan die voorgeschreven in artikel 105 en volgende van het Verdrag betreffende de behandeling van krijgsgevangenen ».

Genoemde artikelen 105 en volgende verlenen sommige waarborgen welke de rechtspleging inzake misdaden en wanbedrijven tegen de veiligheid van de Staat, waarnaar artikel 14 van het ontwerp verwijst, niet kent.

Artikel 105 bepaalt onder meer : « De krijgsgevangene heeft recht op bijstand van één van zijn medegevangenen, op verdediging van een bevoegd raadsman van zijn eigen keuze, op het doen oproepen van getuigen en, indien hij zulks nodig acht, op de diensten van een bevoegd tolk... », alsook : « De raadsman die ten behoeve van de krijgsgevangene de verdediging voert, moet kunnen beschikken over een termijn van ten minste twee weken vóór de aanvang van de terechtzitting en zal tevens de nodige faciliteiten genieten om de verdediging van de verdachte voor te bereiden... ».

Suivant les explications données au Conseil d'Etat, les garanties de procédure et de libre défense accordées aux personnes protégées par les conventions de Genève sont acquises à ces personnes par le seul fait que les conventions ont été approuvées par la loi du 3 septembre 1952. Il en résulterait que la procédure applicable aux infractions prévues par le projet serait déterminée non seulement par l'arrêté-loi du 26 mai 1944 et par l'article 15 du projet, mais également par les articles 105 à 108 de la convention de Genève relative au traitement des prisonniers de guerre.

Si le Gouvernement estime qu'il n'est pas indiqué de reprendre dans le projet les dispositions précitées lorsqu'elles dérogent à la procédure prévue par l'arrêté-loi du 26 mai 1944, il conviendrait au minimum de prévoir une référence expresse à ces dispositions dans l'article 14 du projet afin d'éviter tout doute lors de l'application de la loi. Il y aurait lieu, en outre, d'ajouter aux modifications de l'arrêté-loi précité la mention de l'arrêté-loi du 30 janvier 1946.

PROJET DE LOI

relative à la répression des infractions graves
aux conventions internationales de Genève du 12 août 1949.

CHAPITRE PREMIER.

Des infractions graves.

Article 1er.

Constituent des crimes de droit international et sont réprimées conformément aux dispositions de la présente loi, les infractions suivantes, portant atteinte, par action ou omission, aux personnes et aux biens protégés par les conventions signées à Genève le 12 août 1949 et approuvées par la loi du 3 septembre 1952 :

- 1° ... (comme à l'article 2 du projet)...
- 2° la torture et les autres traitements inhumains, y compris les expériences biologiques;
- 3° ... (comme à l'article 2 du projet)...
- 4° ... (idem)...
- 5° ... (idem)...
- 6° ... (idem)...
- 7° ... (idem)...
- 8° la prise d'otages;
- 9° ... (comme à l'article 2 du projet)...

Art. 2.

Les infractions énumérées aux 1°, 2° et 3° de l'article 1er sont punies de mort.

Les infractions énumérées aux 4°, 5°, 6°, 7° et 8° du même article sont punies... (comme à l'article 3 du projet)...

L'infraction prévue au 9° du même article est punie... (comme à l'article 3 du projet)...

Art. 3.

... (comme à l'article 7 du projet, sauf que le membre de phrase « à l'article 2 ci-dessus » doit être remplacé par « à l'article 1er ».

Art. 4.

La tentative de commettre l'une des infractions prévues par les articles 1er et 3 est punie de la même peine que l'infraction consommée.

Volgens de aan de Raad van State verstrekte toelichting genieten de door de overeenkomsten van Genève beschermde personen de daarin verleende waarborgen inzake procedure en vrije verdediging, alleen reeds door het feit dat de overeenkomsten goedgekeurd zijn door de wet van 3 september 1952. Het gevolg hiervan zou zijn, dat de procedure die toepassing vindt op de in het ontwerp bedoelde misdrijven niet alleen bepaald zou zijn door de besluitwet van 26 mei 1944 en door artikel 15 van het ontwerp, maar ook door de artikelen 105 tot 108 van de overeenkomst van Genève betreffende de behandeling van krijgsgevangenen.

Acht de Regering het niet dienstig de hiervorenvermelde bepalingen in het ontwerp over te nemen wanneer zij afwijken van de in de besluitwet van 26 mei 1944 vastgestelde procedure, dan zou op zijn minst in artikel 14 van het ontwerp uitdrukkelijk naar die bepalingen moeten worden verwezen, opdat bij de toepassing van de wet geen twijfel kan ontstaan. Bovendien vermelde men bij de wijzigingen van genoemde besluitwet ook de besluitwet van 30 januari 1946.

ONTWERP VAN WET

betreffende het tegengaan van de ernstige inbreuken
op de internationale overeenkomsten van Genève van 12 augustus 1949.

EERSTE HOOFDSTUK.

Ernstige inbreuken.

Art. 1.

De hierna vermelde inbreuken, welke door handelingen of nalatigheden schade toebrengen aan personen en goederen die beschermd zijn door de overeenkomsten, ondertekend te Genève op 12 augustus 1949 en goedgekeurd bij de wet van 3 september 1952, zijn misdaden van internationaal recht en worden gestraft overeenkomstig de bepalingen van deze wet :

- 1° ... (zoals in artikel 2 van het ontwerp)...
- 2° ... marteling en andere onmenselijke behandeling, waaronder biologische proefnemingen;
- 3° ... (zoals in artikel 2 van het ontwerp)...
- 4° ... (idem, maar « Verdrag » vervangen door « overeenkomst »)...
- 5° ... (idem, maar « deze Verdragen » vervangen door « de hierna vermelde overeenkomsten » en voorts « Verdrag » door « overeenkomst »)...
- 6° ... (idem, maar zelfde opmerking als onder 4°)...
- 7° ... (idem, maar men schrijve : « ... door deze overeenkomst, indien zulks daardoor verboden is »)...
- 8° ... (idem zoals in artikel 2 van het ontwerp)...
- 9° idem.

Art. 2.

De onder 1°, 2° en 3° van artikel 1 genoemde inbreuken worden gestraft met de dood.

De onder 4°, 5°, 6°, 7° en 8° van hetzelfde artikel genoemde inbreuken worden gestraft met dwangarbeid van vijftien tot twintig jaar.

Zij worden gestraft met levenslange dwangarbeid indien zij hetzij een ongeneeslijk lijkende ziekte, hetzij een blijvende ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid, hetzij het volledig verlies van het gebruik van een orgaan, hetzij een zware verminking ten gevolge hebben. Zij worden gestraft met de dood wanneer zij de dood van een of meer personen ten gevolge hebben.

De inbreuk genoemd onder 9° van hetzelfde artikel wordt gestraft met dwangarbeid van tien jaar tot vijftien jaar. Zij wordt gestraft met dwangarbeid van vijftien jaar tot twintig jaar wanneer zij ernstige gevolgen heeft voor de openbare gezondheid.

Art. 3.

Onverminderd de toepassing van de artikelen 66 en 67 van het Strafwetboek, worden eveneens met opsluiting gestraft zij die een werktuig, toestel of enig voorwerp voortbrengen, onder zich houden of vervoeren, een bouwwerk oprichten of een bestaand bouwwerk veranderen, wetende dat het werktuig, het toestel, het voorwerp, het bouwwerk of de verandering bestemd is om een van de inbreuken genoemd in artikel 1 te plegen of het plegen ervan te vergemakkelijken.

Art. 4.

Poging tot het plegen van een der inbreuken genoemd in de artikelen 1 en 3 wordt gestraft met dezelfde straf als de voltooide inbreuk.

Art. 5.

Les complices d'une des infractions prévues par l'article 1er sont punis comme s'ils étaient auteurs.

Art. 6.

Sans préjudice de l'article 66 du Code pénal, l'ordre, la proposition ou l'offre, même non suivis d'effet, de commettre l'une des infractions prévues par l'article 1er, de même que l'acceptation de pareille proposition ou offre, sont punis de réclusion.

Art. 7.

Sont punis de réclusion, ceux qui, ayant connaissance d'ordres donnés en vue de l'exécution d'une des infractions prévues par les articles 1er et 3 ou de faits qui en commencent l'exécution et pouvant en empêcher la consommation ou y mettre fin, n'ont pas agi dans les limites de cette possibilité d'action.

Art. 8.

... (comme au projet)...

Art. 9.

... (comme au projet)...

Art. 10.

Toutes les dispositions du livre premier du Code pénal, à l'exception des articles 52, 69 et 70, sont applicables aux infractions prévues par la présente loi.

L'article 69 du Code pénal est applicable aux infractions prévues à l'article 3.

CHAPITRE II.

De la compétence, de la procédure et de l'exécution des peines.

Art. 11.

... (comme au projet)...

Art. 12.

... (comme dans le projet, sauf que les mots « pour la protection des victimes de la guerre » et « de la présente loi » devraient être omis et que les mots « l'article 2 » devraient être remplacés par « l'article 1er »)...

Art. 5.

Zij die medeplichtig zijn aan een van de in artikel 1 genoemde inbreuken worden gestraft alsof zij daders waren.

Art. 6.

Onverminderd artikel 66 van het Strafwetboek worden met opsluiting gestraft het zelfs zonder gevolg gebleven bevel, voorstel of aanbod tot het plegen van een der in artikel 1 genoemde inbreuken, alsook het aannemen van zodanig voorstel of aanbod.

Art. 7.

Met opsluiting worden gestraft zij die kennis hebben van bevelen tot het uitvoeren van de in de artikelen 1 en 3 genoemde inbreuken of van feiten die een begin van uitvoering ervan zijn, en, ofschoon zij de voltooiing ervan konden verhinderen of ze konden doen ophouden, van die mogelijkheid tot handelen geen gebruik hebben gemaakt.

Art. 8.

Van de straf wordt vrijgesteld, de dader van of de medeplichtige aan een inbreuk die opzettelijk verhinderd heeft dat zij schadelijke gevolgen zou hebben.

Art. 9.

... (zoals in het ontwerp)...

Art. 10.

Alle bepalingen van het eerste boek van het Strafwetboek, met uitzondering van de artikelen 52, 69 en 70, zijn van toepassing op de in deze wet genoemde inbreuken.

Artikel 69 van het Strafwetboek is van toepassing op de in artikel 3 genoemde inbreuken.

HOOFDSTUK II.

Bevoegdheid, rechtspleging en tenuitvoerlegging van de straffen.

Art. 11.

Iedere persoon, die buiten het grondgebied van het Rijk een in deze wet omschreven inbreuk pleegt, kan in België vervolgd worden, zelfs indien hij er niet wordt gevonden.

Elke hechtenis in den vreemde ondergaan wegens de inbreuk die in België aanleiding geeft tot de veroordeling, wordt steeds toegerekend op de duur van de vrijheidsstraffen.

Art. 12.

De Regering kan aan de Regeringen van de staten die deel hebben aan de overeenkomsten van Genève van 12 augustus 1949, iedere vreemdeling overleveren die in de bedoelde staten vervolgd wordt of veroordeeld is wegens een van de ernstige inbreuken die in deze overeenkomsten worden omschreven en in artikel 1 worden overgenomen, indien er voldoende bezwaren tegen de vreemdeling worden ingebracht en de strafvordering of de straf niet verjaard is volgens de Belgische wet.

De Regering wint... de vreemdeling is aangehouden.

Het dossier... (zoals in het ontwerp)...

De overlevering van de vreemdeling kan slechts worden toegestaan op voorwaarde dat hij in het land aan hetwelk hij is overgeleverd, niet voor een ander feit vervolgd of op tegenspraak veroordeeld of tot het ondergaan van een tegen hem uitgesproken straf verplicht wordt, noch aan een derde land wordt overgeleverd, behalve in de volgende gevallen :

a) wanneer de Regering ermede instemt;

b) wanneer de overgeleverde persoon, hoewel hij daartoe de mogelijkheid had, het land aan hetwelk hij is overgeleverd niet verlaten heeft binnen dertig dagen na zijn definitieve vrijlating of, wanneer hij er weer is binnengekomen, na het te hebben verlaten.

In geval van verzoek... (zoals in het ontwerp)...

In zoverre dit artikel er niet van afwijkt, zijn... (zoals in het ontwerp)...

De inbreuken genoemd in artikel 1 worden niet als politieke misdrijven noch als met soortgelijke misdrijven samenhangende feiten aangemerkt.

Art. 13.

... (comme au projet)...

Art. 14.

Sans préjudice des articles 105 à 108 de la convention de Genève relative au traitement des prisonniers de guerre, les infractions prévues... par les arrêtés-lois des 18 septembre 1944, 9 janvier 1945, 4 mai 1945, 18 septembre 1945 et 30 janvier 1946.

Art. 15.

... (comme au projet)...

Art. 16.

... (comme au projet)...

Art. 13.

Wanneer de vreemdeling, van wie de Regering van een ander land de overlevering vraagt, in België wordt vervolgd als dader van of medeplichtige aan dezelfde inbreuk als die welke de grondslag vormt van de vraag, kan het gerecht waarbij de zaak aanhangig is, in het belang van een goede rechtsbedeling en vóór ieder debat over de zaak zelf deze uit handen geven ten voordele van het vreemde gerecht.

Toch kan de zaak weer worden gebracht voor het gerecht dat ze uit handen heeft gegeven, wanneer meer dan zes maanden zijn verlopen nadat ze uit handen werd gegeven zonder dat de vreemdeling werd overgeleverd of wanneer, na de overlevering, de vreemde bevoegde overheid van de vervolging afziet.

De verjaring van de strafvordering wordt gestuit, in het eerste geval gedurende zes maanden na het uit handen geven, in het tweede geval vanaf het uit handen geven tot aan het afzien van vervolging.

Art. 14.

Onverminderd de artikelen 105 tot 108 van de overeenkomst van Genève betreffende de behandeling van krijgsgevangenen, worden de in deze wet genoemde inbreuken... bij de besluitwetten van 18 september 1944, 9 januari 1945, 4 mei 1945, 18 september 1945 en 30 januari 1946.

Art. 15.

... (zoals in het ontwerp)...

Art. 16.

... (zoals in het ontwerp)...

La chambre était composée de
MM. :

J. SUETENS, *premier président*;
G. HOLOYE, *conseiller d'Etat*;
J. MASQUELIN, *conseiller d'Etat*;
P. DE VISSCHER, *assesseur de la section de législation*;
J. ROLAND, *assesseur de la section de législation*;
G. DE LEUZE, *greffier adjoint, greffier*.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de M. J. SUETENS. Le rapport a été présenté par M. H. ROUSSEAU, substitut.

Le Greffier,
(s.) G. DE LEUZE.

Le Président,
(s.) J. SUETENS.

De kamer was samengesteld uit
de HH. :

J. SUETENS, *eerste voorzitter*;
G. HOLOYE, *raadsheer van State*;
J. MASQUELIN, *raadsheer van State*;
P. DE VISSCHER, *bijzitter van de afdeling wetgeving*;
J. ROLAND, *bijzitter van de afdeling wetgeving*;
G. DE LEUZE, *adjunct-griffier, griffier*.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. J. SUETENS. Het verslag werd uitgebracht door de H. H. ROUSSEAU, substituut.

De Griffier,
(get.) G. DE LEUZE.

De Voorzitter,
(get.) J. SUETENS.

PROJET DE LOI

BAUDOUIN, ROI DES BELGES,

A tous, présents et à venir, SALUT.

Sur la proposition de Notre Ministre de la Justice,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS :

Notre Ministre de la Justice est chargé de présenter en Notre nom aux Chambres législatives le projet de loi, dont la teneur suit :

CHAPITRE PREMIER.

Des infractions graves.

Article premier.

Constituent des crimes de droit international et sont réprimées conformément aux dispositions de la présente loi, les infractions graves ci-après, portant atteinte, par action ou omission, aux personnes et aux biens protégés par les Conventions signées à Genève le 12 août 1949 et approuvées par la loi du 3 septembre 1952 :

- 1° l'homicide intentionnel;
- 2° la torture ou les autres traitements inhumains, y compris les expériences biologiques;
- 3° le fait de causer intentionnellement de grandes souffrances ou des atteintes graves à l'intégrité physique ou à la santé;
- 4° le fait de contraindre à servir dans les forces armées de la puissance ennemie une personne protégée par la Convention relative au traitement des prisonniers de guerre ou par la Convention relative à la protection des personnes civiles en temps de guerre;
- 5° le fait de priver une personne, protégée par la Convention relative au traitement des prisonniers de guerre ou par la Convention relative à la protection des personnes civiles en temps de guerre, de son droit d'être jugée régulièrement et impartialement selon les prescriptions de ces Conventions;
- 6° la déportation de toute personne protégée par la Convention relative à la protection des personnes civiles en temps de guerre;
- 7° le transfert ou la détention de toute personne protégée par la même Convention, s'ils sont interdits par celle-ci;
- 8° la prise d'otages;
- 9° la destruction ou l'appropriation de biens, interdites par le droit des gens, lorsqu'elles sont exécutées en grand et ne sont pas justifiées par des nécessités militaires.

Art. 2.

Les infractions énumérées aux 1°, 2° et 3° de l'article premier sont punies de mort.

WETSONTWERP

BOUDEWIJN, KONING DER BELGEN,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, ONZE GROET.

Op de voordracht van Onze Minister van Justitie,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ :

Onze Minister van Justitie is gelast in Onze naam bij de Wetgevende Kamers het ontwerp van wet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

EERSTE HOOFDSTUK.

Ernstige inbreuken.

Eerste artikel.

De hierna vermelde ernstige inbreuken welke door handelingen of nalatigheden schade toebrengen aan personen en goederen die beschermd zijn door de Overeenkomsten, ondertekend te Genève op 12 augustus 1949 en goedgekeurd bij de wet van 3 september 1952, zijn misdaden van internationaal recht en worden gestraft overeenkomstig de bepalingen van deze wet :

- 1° opzettelijke levensberoving;
- 2° marteling of andere onmenselijke behandeling, waaronder biologische proefnemingen;
- 3° het moedwillig veroorzaken van hevig lijden, van ernstig lichamelijk letsel, dan wel van ernstige schade aan de gezondheid;
- 4° het dwingen om te dienen bij de strijdkrachten van de vijandelijke mogendheid, van een persoon die beschermd wordt door de Overeenkomst betreffende de behandeling van krijgsgevangenen of door de Overeenkomst betreffende de bescherming van burgers in oorlogstijd;
- 5° het onthouden van het recht op een regelmatige en onpartijdige berechting overeenkomstig de bepalingen van de hierna vermelde Overeenkomsten, aan een persoon die beschermd wordt door de Overeenkomst betreffende de behandeling van krijgsgevangenen of door de Overeenkomst betreffende de bescherming van burgers in oorlogstijd;
- 6° deportatie van enige persoon die beschermd wordt door de Overeenkomst betreffende de bescherming van burgers in oorlogstijd;
- 7° overbrenging of gevangenhouding van enige persoon die beschermd wordt door deze Overeenkomst indien zulks daardoor verboden is;
- 8° het nemen van gijzelaars;
- 9° vernieling of toeëigening van goederen, verboden door het volkenrecht, wanneer zij op grote schaal worden uitgevoerd en niet door militaire noodzaak zijn gerechtvaardigd.

Art. 2.

De onder 1°, 2° en 3° van het eerste artikel genoemde inbreuken worden gestraft met de dood.

Les infractions énumérées aux 4°, 5°, 6°, 7° et 8° du même article sont punies de travaux forcés de quinze ans à vingt ans. Elles sont punies des travaux forcés à perpétuité si elles ont eu pour conséquence soit une maladie paraissant incurable, soit une incapacité permanente de travail personnel, soit la perte de l'usage absolu d'un organe, soit une mutilation grave. Elles sont punies de mort si elles ont eu pour conséquence la mort d'une ou plusieurs personnes.

L'infraction prévue au 9° du même article est punie des travaux forcés de dix ans à quinze ans. Elle est punie des travaux forcés de quinze ans à vingt ans lorsqu'elle a entraîné des conséquences graves pour la santé publique.

Art. 3.

Sans préjudice de l'application des articles 66 et 67 du Code pénal, sont punis de réclusion ceux qui fabriquent, détiennent ou transportent un instrument, engin ou objet quelconque, érigent une construction ou transforment une construction existante, sachant que l'instrument, l'engin, l'objet, la construction ou la transformation est destiné à commettre l'une des infractions prévues à l'article premier ou à en faciliter la perpétration.

Art. 4.

Sans préjudice de l'application des articles 66 et 67 du Code pénal, l'ordre, la proposition ou l'offre, même non suivis d'effet, de commettre l'une des infractions prévues par l'article premier, de même que l'acceptation de pareille proposition ou offre, sont punis de réclusion.

Art. 5.

La tentative de commettre l'une des infractions prévues par les articles 1er, 3 et 4 est punie de la même peine que l'infraction consommée.

Art. 6.

Les complices d'une des infractions prévues par l'article premier sont punis comme s'ils étaient auteurs.

Art. 7.

Sont punis de réclusion, ceux qui, ayant connaissance d'ordres donnés en vue de l'exécution d'une des infractions prévues par les articles 1er et 3 ou de faits qui en commencent l'exécution et pouvant en empêcher la consommation ou y mettre fin, n'ont pas agi dans les limites de cette possibilité d'action.

Art. 8.

Sera exempt de la peine l'auteur ou le complice d'une infraction qui a volontairement empêché que celle-ci ait des suites dommageables.

Art. 9.

Le fait que l'accusé a agi sur l'ordre de son Gouvernement ou d'un supérieur hiérarchique ne dégage pas sa responsabilité si, dans les circonstances existantes, il devait se rendre compte du caractère criminel de l'ordre et avait la possibilité de ne pas s'y conformer.

De onder 4°, 5°, 6°, 7° en 8° van hetzelfde artikel genoemde inbreuken worden gestraft met dwangarbeid van vijftien tot twintig jaar. Zij worden gestraft met levenslange dwangarbeid indien zij hetzij een ongeneeslijk lijkende ziekte, hetzij een blijvende ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid, hetzij het volledig verlies van het gebruik van een orgaan, hetzij een zware vermindering ten gevolge hebben. Zij worden gestraft met de dood wanneer zij de dood van een of meer personen ten gevolge hebben.

De inbreuk genoemd onder 9° van hetzelfde artikel wordt gestraft met dwangarbeid van tien tot vijftien jaar. Zij wordt gestraft met dwangarbeid van vijftien tot twintig jaar wanneer ze ernstige gevolgen heeft voor de openbare gezondheid.

Art. 3.

Onverminderd de toepassing van de artikelen 66 en 67 van het Strafwetboek, worden met opsluiting gestraft zij die een werktuig, toestel of enig voorwerp voortbrengen, onder zich houden of vervoeren, een bouwwerk oprichten of een bestaand bouwwerk veranderen, wetende dat het werktuig, het toestel, het voorwerp, het bouwwerk of de verandering bestemd is om een van de inbreuken genoemd in het eerste artikel te plegen of het plegen ervan te vergemakkelijken.

Art. 4.

Onverminderd de toepassing van de artikelen 66 en 67 van het Strafwetboek, worden met opsluiting gestraft het zelfs zonder gevolg gebleven bevel, voorstel of aanbod tot het plegen van een van de in het eerste artikel genoemde inbreuken, alsook het aannemen van zodanig voorstel of aanbod.

Art. 5.

Poging tot het plegen van een der inbreuken genoemd in de artikelen 1, 3 en 4 wordt gestraft met dezelfde straf als de voltooide inbreuk.

Art. 6.

Zij die medeplichtig zijn aan een van de in het eerste artikel genoemde inbreuken worden gestraft alsof zij daders waren.

Art. 7.

Met opsluiting worden gestraft zij die kennis hebben van bevelen tot het uitvoeren van de in de artikelen 1 en 3 genoemde inbreuken of van feiten die een begin van uitvoering ervan zijn, en, ofschoon zij de voltooiing ervan konden verhinderen of ze konden doen ophouden, van die mogelijkheid tot handelen geen gebruik hebben gemaakt.

Art. 8.

Van de straf wordt vrijgesteld, de dader van of de medeplichtige aan een inbreuk, die opzettelijk verhinderd heeft dat zij schadelijke gevolgen zou hebben.

Art. 9.

Het feit dat de beschuldigde gehandeld heeft op bevel van zijn Regering of van een hiërarchische meerdere ontheft hem niet van zijn verantwoordelijkheid wanneer hij zich, in de bestaande omstandigheden, rekenschap moest geven van de misdadige aard van het bevel en de mogelijkheid had om het niet uit te voeren.

Art. 10.

Toutes les dispositions du livre Ier du Code pénal, à l'exception des articles 52, 69 et 70, sont applicables aux infractions prévues par la présente loi.

Toutefois, l'article 69 du Code pénal est applicable aux infractions prévues aux articles 3 et 4.

CHAPITRE II.

De la compétence,
de la procédure et de l'exécution des peines.

Art. 11.

Tout individu, belge ou étranger, qui a commis, hors du territoire du Royaume, une infraction prévue par la présente loi, peut être poursuivi en Belgique, encore qu'il n'y soit pas trouvé.

Toute détention subie à l'étranger par suite de l'infraction qui donne lieu à la condamnation en Belgique, est imputée sur la durée des peines emportant privation de liberté.

Art. 12.

Le Gouvernement peut remettre aux gouvernements des Etats parties aux Conventions de Genève du 12 août 1949, tout étranger qui, dans lesdits Etats, est poursuivi ou condamné pour l'une des infractions graves prévues par ces Conventions et reprises à l'article premier, pour autant que des charges suffisantes soient retenues contre l'étranger et que la prescription de l'action publique ou de la peine ne soit pas acquise d'après la loi belge.

Le Gouvernement prend l'avis de la Chambre des mises en accusation de la Cour d'appel dans le ressort de laquelle l'étranger a été arrêté.

Le dossier est mis à la disposition de l'étranger et de son conseil au moins dix jours avant la comparution.

La remise de l'étranger ne peut être accordée qu'à la condition que, dans le pays auquel il aura été livré, il ne soit pas poursuivi ou jugé contradictoirement, ni contraint de subir une peine prononcée contre lui pour un autre fait, ni livré à un pays tiers, sauf dans les cas suivants :

- a) lorsque le Gouvernement y consent;
- b) lorsqu'ayant eu la possibilité de le faire, l'individu livré n'a pas quitté, dans les trente jours qui suivent son élargissement définitif, le territoire du pays auquel il a été remis, ou, s'il y est retourné après l'avoir quitté.

En cas de demande d'extension des effets de la remise, portant sur l'une des infractions prévues à l'article premier, le Gouvernement prend l'avis de la Chambre des mises en accusation.

Dans la mesure où il n'y est pas dérogé par le présent article, les dispositions de la loi du 15 mars 1874 sur les extraditions sont d'application.

Les infractions prévues à l'article premier ne seront pas réputées délits politiques ni faits connexes à semblables délits.

Art. 10.

Alle bepalingen van boek I van het Strafwetboek, met uitzondering van de artikelen 52, 69 en 70, zijn van toepassing op de in deze wet genoemde inbreuken.

Artikel 69 van het Strafwetboek echter is van toepassing op de in de artikelen 3 en 4 genoemde inbreuken.

HOOFDSTUK II.

Bevoegdheid,
rechtspleging en tenuitvoerlegging van de straffen.

Art. 11.

Iedere persoon, Belg of vreemdeling, die buiten het grondgebied van het Rijk een in deze wet omschreven inbreuk pleegt, kan in België vervolgd worden, zelfs indien hij er niet wordt gevonden.

Elke hechtenis in den vreemde ondergaan wegens de inbreuk die in België aanleiding geeft tot veroordeling, wordt toegerekend op de duur van de vrijheidsstraffen.

Art. 12.

De Regering kan aan de regeringen van de Staten die deel hebben aan de Overeenkomsten van Genève van 12 augustus 1949, iedere vreemdeling overleveren die in de bedoelde Staten vervolgd wordt of veroordeeld is wegens een van de ernstige inbreuken die in deze Overeenkomsten worden omschreven en in het eerste artikel worden overgenomen, indien er voldoende bezwaren tegen de vreemdeling worden ingebracht en de strafvordering of de straf niet verjaard is volgens de Belgische wet.

De Regering wint het advies in van de Kamer van inbeschuldigingstelling van het Hof van beroep in welks rechtsgebied de vreemdeling is aangehouden.

Het dossier wordt ter beschikking gesteld van de vreemdeling en van zijn raadsman, ten minste tien dagen vóór de verschijning.

De overlevering van de vreemdeling kan slechts worden toegestaan op voorwaarde dat hij in het land aan hetwelk hij is overgeleverd, niet voor een ander feit vervolgd of op tegenspraak veroordeeld of tot het ondergaan van een tegen hem uitgesproken straf verplicht wordt, noch aan een derde land wordt overgeleverd, behalve in de volgende gevallen :

- a) wanneer de Regering ermede instemt;
- b) wanneer de overgeleverde persoon, hoewel hij daartoe de mogelijkheid had, het land aan hetwelk hij is overgeleverd niet verlaten heeft binnen dertig dagen na zijn definitieve vrijlating of, wanneer hij er weer is binnengekomen, na het te hebben verlaten.

In geval van verzoek om uitbreiding van de uitwerking der overlevering die slaat op een van de inbreuken die genoemd worden in het eerste artikel, wint de Regering het advies in van de Kamer van inbeschuldigingstelling.

In zoverre dit artikel er niet van afwijkt, zijn de bepalingen van de wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen van toepassing.

De inbreuken genoemd in het eerste artikel worden niet als politieke misdrijven noch als soortgelijke misdrijven samenhangende feiten aangemerkt.

Art. 13.

Lorsque l'étranger, dont le gouvernement d'un autre pays aura demandé la remise, est poursuivi en Belgique comme auteur ou complice de la même infraction que celle qui justifie la demande, la juridiction saisie peut, dans l'intérêt d'une bonne administration de la justice et avant tout débat au fond, se dessaisir au profit de la juridiction étrangère.

Toutefois, s'il s'est écoulé un délai de plus de six mois à partir du dessaisissement sans que l'étranger ait été livré ou si, après sa remise, les autorités étrangères compétentes renoncent à exercer des poursuites, la cause peut être ramenée devant la juridiction qui s'est dessaisie.

La prescription de l'action publique est suspendue, dans le premier cas, pendant un délai de six mois à partir du dessaisissement, et, dans le second, à partir du dessaisissement jusqu'à la renonciation aux poursuites.

Art. 14.

Sans préjudice des articles 105 à 108 de la Convention de Genève relative au traitement des prisonniers de guerre, les infractions prévues par la présente loi sont poursuivies ou jugées par la juridiction militaire.

Art. 15.

L'inculpé, lors de son premier interrogatoire, est invité à faire choix pour la procédure, de la langue française ou néerlandaise. S'il ne choisit ni l'une ni l'autre ou ne comprend pas celle qu'il a choisie, le fait est constaté au procès-verbal de l'interrogatoire et la procédure est poursuivie dans celle des deux langues qui est déterminée par l'auditeur militaire. Dans le mois de l'interrogatoire, l'inculpé peut prendre recours contre cette décision devant le président du Conseil de guerre.

L'auditeur militaire ou le président de la juridiction de jugement désigne un interprète conformément aux dispositions de l'article 332 du Code d'instruction criminelle.

Art. 16.

Lorsqu'une infraction ressortissant à la compétence de la juridiction ordinaire est connexe à une infraction prévue par la présente loi, chacune de ces infractions est jugée par la juridiction militaire.

Donné à Bruxelles, le 22 mai 1963.

Art. 13.

Wanneer de vreemdeling, van wie de regering van een ander land de overlevering vraagt, in België wordt vervolgd als dader van of medeplichtige aan dezelfde inbreuk als die welke de grondslag vormt van de vraag, kan het gerecht waarbij de zaak aanhangig is, in het belang van een goede rechtsbedeling en vóór ieder debat over de zaak zelf, deze uit handen geven ten voordele van het vreemde gerecht.

Toch kan de zaak weer worden gebracht voor het gerecht dat ze uit handen heeft gegeven, wanneer meer dan zes maanden zijn verlopen nadat ze uit handen werd gegeven zonder dat de vreemdeling werd overgeleverd of wanneer, na de overlevering, de vreemde bevoegde overheid van de vervolging afziet.

De verjaring van de strafvordering wordt gestuit, in het eerste geval gedurende zes maanden na het uit handen geven, in het tweede geval vanaf het uit handen geven tot aan het afzien van vervolging.

Art. 14.

Onverminderd de artikelen 105 tot 108 van de Overeenkomst van Genève betreffende de behandeling van krijgsgevangenen, worden de in deze wet genoemde inbreuken vervolgd of berecht door het militair gerecht.

Art. 15.

De verdachte wordt bij zijn eerste ondervraging verzocht te kiezen tussen de Nederlandse en de Franse taal voor de rechtspleging. Wanneer hij geen van beide kiest of die welke hij heeft gekozen niet verstaat, wordt dit vastgesteld in het proces-verbaal van de ondervraging en de rechtspleging wordt voortgezet in een van beide talen die door de krijgsauditeur wordt bepaald. Binnen een maand na de ondervraging kan de verdachte tegen deze beslissing in beroep komen bij de voorzitter van de Krijgsraad.

De krijgsauditeur of de voorzitter van het vonnisgerecht wijst een tolk aan overeenkomstig de bepalingen van artikel 332 van het Wetboek van strafvordering.

Art. 16.

Wanneer een misdrijf dat valt onder de bevoegdheid van het gewone gerecht samenhangend is met een inbreuk die genoemd is in deze wet, worden beide inbreuken berecht door het militair gerecht.

Gegeven te Brussel, 23 mei 1963.

BAUDOUIN.

PAR LE ROI :

Le Ministre de la Justice,

VAN KONINGSWEGE :

De Minister van Justitie,

P. VERMEYLEN.